

результативних засобів формування компетенцій, необхідних сучасній людині: вмінню критично мислити, самостійно ставити завдання та приймати рішення, здобувати, аналізувати й обробляти інформацію, виконувати дослідницьку роботу, працювати в команді, розвивати комунікативні навички.

Вміння користуватись проектною технологією є показником високої кваліфікації педагога, його інноваційного мислення, креативних здібностей, орієнтації на особистісний і професійний розвиток дитини в процесі навчання.

Список використаних джерел:

1. Активні форми та методи навчання біології / Уклад. К.М. Задорожний. – Х.: Вид. група «Основа», 2008. – 123, [5] с. – (Б-ка журн. «Біологія»; Вип.12 (72)).
2. Єрмаков І.Г., Шевцова С.М. Метод проектів у контексті життєвих результатів діяльності учнів // Проектна діяльність у ліцеї: компетентнісний потенціал, теорія і практика: Науково-методичний посібник / За редакцією С.М. Шевцової, І.Г. Єрмакова, О.В. Батечко, В.О. Жадька. – К.: Департамент, 2008. – 520 с.
3. Захарюгіна Н.М. Активізація розумової діяльності учнів шляхом використання інноваційних технологій на уроках біології / Н.М. Захарюгіна // Біологія. – 2008. – № 23. – С. 12-14.
4. Іщенко В. Інноваційне забезпечення педагогічного процесу через проектну діяльність // Проектна діяльність у ліцеї: компетентнісний потенціал, теорія і практика: Науково-методичний посібник / За редакцією С.М. Шевцової, І.Г. Єрмакова, О.В. Батечко, В.О. Жадька. – К.: Департамент, 2008. – 520 с.
5. Гончар О.Д. Форми і методичні прийоми навчання біології в 7 класі. – К.: Генеза, 2001. – 112 с.

Турчин О.А.

студентка,

Рівненський державний гуманітарний університет

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ГРУПОВОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ В 9-МУ КЛАСІ

Сьогодні проблемою, над якою працюють педагоги різних країн є підвищення ефективності навчального процесу. Із трьох організаційних форм навчання, які використовуються в навчальному процесі – індивідуальна, групова та фронтальна, – найменше затребуваною є групова форма навчання. Хоча саме дана форма має навчальні, виховні та розвивальні можливості.

Сучасний урок біології будується з використанням різних методичних прийомів, методик і нових технологій.

У числі активних методів навчання вирішальне значення має робота у групах учнів по засвоєнню ними біологічних знань і умінь. Тому важливим є система навчальних завдань з метою спонукання учнів до групової діяльності.

Опис групової форми роботи знаходимо у дослідженнях низки вітчизняних та зарубіжних науковців та методистів. Зокрема, Х.Й. Лійметс, В.К. Дяченка, І.М. Чередова, В.В. Котова, І.Я. Василенка, С.А. Кушнірук, О.Г. Ярошенка, Л.А. Покась, С.А. Полетило, А.А. Сергієнко тощо.

У науковій літературі немає однозначного загальноприйнятого трактування поняття групового навчання.

Х.Й. Лійметс характеризує групову навчальну діяльність як форму організації навчання, що забезпечує можливість управління становленням внутрішньокolleктивних особистісних взаємостосунків; як безпосередню взаємодію, спільну узгоджену діяльність між тими, хто навчається, при цьому прямий контакт із викладачем відсутній [6].

О.І. Пометун і Л.В. Пироженко групову навчальну роботу розглядають як фронтальну форму організації навчальної діяльності, яка передбачає навчання однією людиною (здебільшого вчителем) групи учнів чи цілого класу, а групове навчання – як одну з інтерактивних технологій [8].

Ми поділяємо думку І. Гейко, за яким групова навчальна діяльність є формою організації навчання в невеликих групах учнів і мають спільну мету, яку досягають при опосередкованому керівництві вчителем [4].

Технологія групового навчання розв'язує наступні завдання:

- під час групових завдань навчати учнів співпраці;
- зацікавити учнів для успіху інших товаришів по групі;
- розвивати комунікативні вміння учасників групи;
- поєднувати різні форми навчальної діяльності: індивідуальну, фронтальну та групову [2].

Порівняно з іншими формами навчальної діяльності, групова діяльність має ряд переваг: передусє створенні позитивної мотивації на уроці; здійснення диференційованого навчання; формування вмінь співпрацювати один з одним, допомагати один одному; сприяє високій активності учнів; підвищення результатів навчання.

Технологічний процес групової роботи на уроках біології складається з наступних елементів [9]:

1) Підготовка до виконання групового завдання.

- а) постановка проблемної чи мотиваційної ситуації;
- б) інструктаж про послідовність роботи;
- в) роздача дидактичного матеріалу по групах.

2) Групова робота.

- г) знайомство з матеріалом, планування роботи в групі;
- д) розподіл завдань всередині групи;
- е) індивідуальне виконання завдання;
- ж) обговорення індивідуальних результатів роботи в групі;
- з) обговорення загального завдання в групі;
- і) підведення підсумків групового завдання;

3) Заключна частина.

- к) повідомлення про результати роботи в групах;
- л) аналіз пізнавальної задачі, рефлексія;
- м) загальний висновок про групову роботу та досягнення поставленого завдання.

Групова форма може бути використана на різних уроках. Але з досвіду вчителів дійшли висновку, що більш ефективна групова діяльність учнів на уроках узагальнення, закріплення та контролю знань [1].

В ході дослідження ми розробили систему уроків з теми «Закономірності успадкування ознак».

Розробки уроків до теми «Закономірності успадкування ознак» відповідають чинній програмі з біології для 9 класу 2018 року. Уроки циклу мають відповідну структуру, містять опис кожного етапу. Розглянемо

фрагмент уроку з використання елементів групового навчання з теми дослідження.

Тема. Практична робота № 3. Складання схем схрещування.

Ш. Виконання практичної роботи № 3. Складання схем схрещування.

Вчитель. Сьогодні на уроці у нас працює чотири групи: «Генетики», «Криміналісти», «Фермери», «Медико-генетична консультація». Під час виконання практичної роботи ви можете звертатися за допомогою до цих спеціалістів.

План роботи груп, передбачає наступні пункти.

1. Розгляд сімейних альбомів.
2. Задача від генетиків.
3. Задача від криміналістів.
4. Задача від медико-генетичної консультації.
5. Запитання фермера генетикам.
6. Проблема від працівників медико-генетичної консультації звертається.
7. Фермер звертається за допомогою до криміналістів.
8. Фермер звертається за допомогою до генетиків.

Групова форма навчання є найефективнішою для проведення практичних занять.

В ході дослідження на базі середньої загальноосвітньої школи № 27 міста Кам'янського Кам'янської міської ради нами була проведена дослідно-експериментальна робота по організації групової роботи на уроках біології серед учнів 9-х класів при вивченні теми «Закономірності успадкування ознак».

Експериментальна робота, проведена нами, доводить, що використання групової форми організації навчально-виховної процесу позитивно позначається на розвитку дітей.

Таким чином, в ході використання групового навчання на уроках біології діти вчаться висловлюватися, знаходити правильні рішення, відкидати помилкові, прислухатися до думки інших. При такій формі організації навчального процесу підвищується мотивація навчання, формуються колективістські відносини.

Список використаних джерел:

1. Боброва Н. Г. Деятельностный подход в системе биологического образования / Н. Г. Боброва // Самарский научный вестник. – Самара: ПГСГА, 2014. – № 4(5). – С. 27-30.
2. Гореленко І. Л. Сучасний інструментарій вчителя географії та біології/І. Л. Гореленко // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (24-25 жовтня 2016 р.). – Вінниця: ВНТУ, 2016. – С. 564-572.
3. Грицай Н. Б. Індивідуалізація методичної підготовки майбутніх учителів біології в педагогічних університетах / Н. Б. Грицай // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2017. – Вип. 143. – С. 223-227. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2017_143_49
4. Грицай Н. Б. Методична діяльність учителя біології як педагогічна проблема [Текст] / Н. Б. Грицай // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал / МОН України, Сумський держ. ун-т ім. А. С. Макаренка; [редкол.: А. А. Сбруєва, О. Є. Антонова, Дж. Бішоп та ін.]. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. – № 4(48). – С. 222-230.
5. Даниленко Л. І. Інноваційні пошуки в сучасній освіті / за ред. Л. І. Даниленко, В. Ф. Паламарчук; упоряд. Г. М. Перевозникова. – К.: Логос, 2004. – 220 с.
6. Дедяева М. Е. Работа в группах на уроках биологии как средство повышения познавательной активности и коммуникативности обучающихся / М. Е. Дедяева //

Региональное образование: современные тенденции. – Государственное автономное учреждение дополнительного профессионального образования Липецкой области «Институт развития образования» (Липецк), 2017. – С. 51-58.

7. Зорова Г. П. Работа в парах на уроках биологии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://bio.1september.ru/view_article.php?ID=200403504

8. Коваленко Є. І. Групова навчальна діяльність учнів як інноваційна технологія / Є. І. Коваленко, Р. Микитуха // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер.: Психолого-педагогічні науки. – 2012. – № 1. – С. 81-85.

9. Свінченко І. А. Групові форми навчання у викладанні біології. У 2-х частинах / І. А. Свінченко. – Х.: Основа, 2011.

Чижикова О.В.

викладач,

Криворізький економічний інститут

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ПРАВОЗНАВЦІВ

Процес навчання майбутніх правознавців за шостим рівнем НРК і першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти передбачає формування концептуальних теоретичних знань, практичних умінь і навичок, розвиток критичного, творчого мислення, аналітичних здібностей, необхідних для розв'язання складних задач та практичних проблеми у галузі права або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов [6]. Так, *підготовка майбутнього правознавця* в умовах розвитку юридичної освіти має свою специфіку і включає багато аспектів, серед яких дослідники [1; 5; 7; 8; 10] зазначають: розкриття духовного, інтелектуального потенціалу особистості; оволодіння іноземною мовою професійного спрямування; формування вміння використовувати правові знання та передбачати наслідки залежно від власних правових дій; розвиток творчих здібностей; опанування теоретичними знаннями в галузі права та методологією їх практичного застосування, в тому числі у нестандартних ситуаціях; формування інтегральної, загальних і фахових компетентностей, дослідницьких і комунікативних навичок; оволодіння творчими засобами навчальної та професійної діяльності [1; 5; 7; 8; 10].

Цей багатоаспектний процес передбачає доцільний вибір підходів навчання, застосування інноваційній технологій і методів активізації навчально-пізнавальної діяльності та самостійної активності майбутніх правників. Саморозвиток і самовдосконалення особистості майбутнього фахівця забезпечується й застосуванням стратегій навчання, зокрема в процесі вивчення іноземних мов.

Вагомий внесок у вивченні даної проблеми внесли Г. Каспер, Е. Макаро, М. О'Меллі, Р. Оксфорд, Дж. Рубін, А. Чамот та інші. Термін «стратегія» інтерпретується як: загальна концепція навчання, що базується на певних лінгвістичних, психологічних і дидактичних принципах і визначає підхід до навчання, що реалізується на заняттях у вигляді методу або групи методів